

Aanpassing hoogte eigen bijdrage Wmo

Inhoud

Aanpassing hoogte eigen bijdrage Wmo	1
1. Inleiding.....	2
2. Waarom de hoogte van de eigen bijdrage aanpassen?.....	2
3. Wat is er de laatste paar jaar gebeurd?.....	2
4. Berekening van de eigen bijdrage.....	3
5. Mogelijkheden tot aanpassing van de eigen bijdragen Wmo	3
6. De WMO-verordening.....	4
6.1 De uitgangspunten	4
7. De mogelijkheden tot wijziging uitgewerkt	4
7.1 Nominale bedrag verder verlagen	4
7.2 Uurtarief verlagen	4
7.3 Bijdragepercentage verlagen	5
7.4 Eén of meer maatwerkvoorzieningen uitsluiten van heffen van eigen bijdrage.....	5
8. Financiële gevolgen.....	5
8.1 Van CAK ontvangen eigen bijdragen.....	7
9. Advies Sociale Adviesraad.....	7
Bijlagen.....	11
a. Enkele voorbeelden van de berekening van een eigen bijdrage Wmo.	11
b. CAK: AANTAL KLANTEN EN ZORGUREN HBH PER INKOMENSCATEGORIE IN 2016	12
c. Advies van de Sociale Adviesraad Harderwijk, 18 juli 2016.....	14
d. Bekendmaking en ter visie legging	16

1. Inleiding

Wij krijgen signalen van zorgaanbieders - vooral van Careander, van klantmanagers en kwaliteitsmedewerkers Wmo dat de eigen bijdrage Wmo bij sommige cliënten aanleiding geeft om geen Begeleiding aan te vragen of niet verder af te nemen.

Aangezien het hier om een landelijk beeld¹ gaat, gaan we beperkt in op de waaromvraag en de achterliggende omstandigheden. De mogelijkheden tot wijziging staan in deze notitie centraal.

2. Waarom de hoogte van de eigen bijdrage aanpassen?

Een toenemend aantal inwoners doet een beroep op de hardheidsclausule uit de Wmo-verordening. De rode draad is dat zij doorgaans een middeninkomen hebben en door cumulatie van zorgkosten, waaronder financiële bijdragen, te hoge lasten hebben. Ze verzoeken om kwijtschelding van de eigen bijdrage. In de meeste gevallen vormt de hoogte van de eigen bijdrage een deel van de relatief hoge vasten lasten, gezien het inkomen.

Daarnaast zien we dat inwoners vanwege de hoge eigen bijdrage niet langer gebruik (kunnen) maken van Begeleiding Wmo. Over de maanden maart en april 2016 gaat het volgens klantmanagers en kwaliteitsmedewerkers Wmo om het volgende aantal stopzettingen door de hoge eigen bijdrage Wmo:

- Ermelo 2
- Harderwijk 3
- Zeewolde 2

Extrapoleren we dit voor heel 2016 dan zou het om circa 40 inwoners voor de 3 gemeenten gaan.

Uit de minima-effectrapportage 2015 blijkt dat

- alleenstaanden onder de pensioengerechtigde leeftijd) met een zorgvraag een negatief en;
- alleenstaande ouderen met een zorgvraag juist een positief inkomensplaatje hebben.

De effecten voor echtparen/samenwonenden en alleenstaande ouders zijn niet onderzocht, maar aannemelijk is dat het beeld gelijk zal zijn als bij de alleenstaanden.

Wat we nu nog niet met zekerheid kunnen aantonen, maar wat wel aannemelijk is, is dat een uitgestelde vraag nu in de nabije toekomst alsnog tot een zorgvraag kan leiden. De problematiek zal dan zijn toegenomen met mogelijk hogere zorgkosten als gevolg.

3. Wat is er de laatste paar jaar gebeurd?

We concentreren ons op de eigen bijdrage Wmo. Om te beginnen is vanaf 1 januari 2015 de zogenoemde Wtcg-korting van 33,33% op de eigen bijdrage vervallen. De gemeenten Ermelo/Harderwijk/Zeewolde hebben hier enigszins op ingespeeld door het nominale deel van de eigen bijdrage te halveren. We komen hier met rekenvoorbeelden nog op terug.

Vooraf voor inwoners met Begeleiding geldt dat vanaf de herindicatiedatum in 2015 of uiterlijk per 1 januari 2016 de eigen bijdrage niet langer afgetopt wordt zodra de eigen bijdrage, omgerekend per

¹ Zie o.a. SCP 'zorgen over de zorg'

geleverd zorguur, meer dan € 14,- per uur gaat bedragen. Dat was onder de AWBZ wel het geval. Hierdoor kan iemand in eigen bijdrage omhoog gaan van € 14,- naar maximaal € 61,- per uur.

Voor de groep mensen met zorgkosten zien we over de hele linie dat hun aandeel in de zorgkosten stijgt. Zo gaat regelmatig de eigen bijdrage zorgverzekering omhoog, zijn de aftrekposten inkomstenbelasting verminderd, zijn er minder vergoedingen ziektekosten etc.. Daarbij speelt ook het in fasen vervallen van de Wtcg.

4. Berekening van de eigen bijdrage

We gaan in de paragrafen 7 (uitwerking mogelijkheden tot wijziging) en 8 (financiële gevolgen) vrij technisch in op de eigen bijdragen Wmo. Daarom vermelden we in deze paragraaf hoe de systematiek van de eigen bijdrage in elkaar zit.

Iedereen met een Wmo-maatwerkvoorziening betaalt het zogenoemde nominale deel aan eigen bijdrage. Dit deel geldt ook voor mensen met een laag inkomen. De staatssecretaris van VWS heeft de hoogte hiervan vastgesteld. Een ongehuwde onder de pensioengerechtigde leeftijd met een inkomen tot maximaal € 22.486,- (= grensbedrag) betaalt € 19,40.

Ligt het inkomen boven de grens van het nominale deel dan betaalt men 15% van het verschil tussen het verzamelinkomen en het grensbedrag.

Schema

Omschrijving	Bedrag
Nominaal deel	€ ...
Verzamelinkomen -/- grensbedrag = € ... X 15% = € ... : 13 perioden =	€ ...
Totaal te betalen per 4 weken	€ sss

Een inwoner betaalt nooit meer dan de kosten van de Wmo-voorziening. Bij Begeleiding en Hulp bij het Huishouden kijken we dan naar de uurtarieven voor de dienstverlening:

Aantal uren per 4 weken ... x uurtarief € ... = € xxx

Is Totaal te betalen per 4 weken lager dan € xxx dan betaalt men € sss .

Zou € xxx hoger zijn dan € sss, dan betaalt men € sss.

5. Mogelijkheden tot aanpassing van de eigen bijdragen Wmo

Gemeenten hebben te maken met door het Besluit Wmo van de staatssecretaris VWS getrokken grenzen. Het CAK heeft haar geautomatiseerd systeem ingericht op basis van die regels.

Als gevolg daarvan kunnen we de volgende opties lichten:

- het nominale deel van de eigen bijdrage lager vaststellen en zelfs op nihil stellen;
- Het uurtarief verlagen. Dat tarief beweegt zich nu tussen de € 12,- (begeleiding groep) en € 61,-

(Begeleiding gedrag individueel);
- Het bijdragepercentage van maximaal 15 verlagen.

Een onderscheid tussen ouderen en niet ouderen kan het CAK niet maken.

Er bestaat nog één andere mogelijkheid, namelijk voor één of meer maatwerkvoorzieningen geen eigen bijdrage opleggen. Het Besluit van de staatssecretaris VWS laat toe dat gemeenten dit doen.

Nog een optie:
Voor 1 of meer maatwerkvoorzieningen geen eigen bijdrage.

6. De WMO-verordening

Deze verordening regelt alleen dat er eigen bijdragen opgelegd kunnen worden. De nadere uitwerking heeft plaatsgevonden in het gemeentelijk besluit Wmo. In dit besluit staat - kort samengevat - dat we de volledige wettelijke ruimte benutten. Dus we leggen eigen bijdragen op tot het wettelijk maximum: gemeenten mogen wel minder maar niet meer eigen bijdrage vragen dan de staatssecretaris regelt over de hoogte van de eigen bijdrage.

6.1 De uitgangspunten

Aan de verordening en het gemeentelijk besluit Wmo liggen in dit verband een aantal uitgangspunten ten grondslag. We noemen ze hier kort:

- de sterkste schouders kunnen de lasten dragen (naar draagkracht);
- De eigen verantwoordelijkheid komt ook tot uiting in het naar vermogen financieel bijdragen aan de kosten van WMO-voorzieningen;
- Eigen bijdragen handhaven en toepassen op alle individuele voorzieningen. Inclusief Begeleiding individueel, Begeleiding Groep, Kortdurend verblijf en Persoonlijke verzorging. Gedurende de gehele periode dat cliënt gebruik maakt van de voorziening is een eigen bijdrage van toepassing.

7. De mogelijkheden tot wijziging uitgewerkt

7.1 Nominale bedrag verder verlagen

Iedereen betaalt ongeacht zijn inkomen in ieder geval het zogenoemde nominale deel. Op dit moment bedraagt deze maximaal € 19,40 per 4 weken voor ongehuwden en € 27,80 per 4 weken voor gehuwden/samenwonenden. Wij hebben deze 2 hiervoor genoemde bedragen gehalveerd. Verdere verlaging zou betekenen dat de eigen verantwoordelijkheid in financiële zin voor mensen met een laag inkomen geen enkele vertaling meer krijgt.

7.2 Uurtarief verlagen

Hiervoor hebben we al aangegeven dat onder de AWBZ inwoners niet meer hoefden bij te dragen dan omgerekend € 14,- per uur. Heeft iemand een hoog inkomen dan zou hij/zij bij Wmo-Begeleiding individueel gedrag zelf € 61,- per uur moeten bijdragen. Op zich is dat nog steeds 15% van het verschil tussen zijn belastbaar inkomen en door de staatssecretaris vastgestelde normbedrag, maar doordat er geen rekening wordt gehouden met vaste lasten, zoals hypotheek, kan die eigen bijdrage een groot beslag leggen op het besteedbaar inkomen. Bepalen we de maximale bijdrage op het bedrag zoals onder de AWBZ gebruikelijk was (€ 14,-), dan

verstoort dat de marktwerking bij de huishoudelijke hulp. Mensen met een redelijk tot goed inkomen kunnen voor € 15,- per uur prima huishoudelijk e hulp zelf regelen en bekostigen. Daarnaast zou de prikkel om gebruik te maken van de maatwerkvoorziening huishoudelijk hulp Alpha (uurtarief ongeveer € 17,-) verdwijnen.

Door het uurtarief voor alle relevante maatwerkvoorzieningen op € 21,- te bepalen, ontstaan er geen marktwerkingsproblemen. De eigen verantwoordelijkheid door financieel bij te dragen blijft voor alle inwoners in stand.

7.3 Bijdragepercentage verlagen

De staatssecretaris heeft het bijdragepercentage bepaald op 15%. Dit bijdragepercentage wordt berekend op het verzamelinkomen min (-) het grensbedrag. Gemeenten mogen dit lager vaststellen. Als we de het bijdragepercentage verlagen, dan blijft de eigen verantwoordelijk in financiële zin toch grotendeels in stand. Maar kunnen we bijvoorbeeld een percentage van 10 goed onderbouwen? Door lager inkomen/toeslagen, hogere vaste lasten, meer eigen risico ziektekosten e.d. komen meer mensen dan voorheen met een te laag besteedbaar inkomen. Dat is dan maar voor een klein deel terug te voeren op een eigen bijdrage Wmo; een verlaging naar 10% helpt dan voor een klein deel.

7.4 Eén of meer maatwerkvoorzieningen uitsluiten van heffen van eigen bijdrage

Denkbaar is geen eigen bijdrage op te leggen voor een maatwerkvoorziening. De vraag is dan wel of uit te leggen is waarom voor de ene maatwerkvoorziening wel een eigen bijdrage wordt gevraagd en voor de andere voorziening niet.

Alleen voor dagbesteding kunnen we argumenten geven. Zeker voor arbeidsmatige dagbesteding geldt dat er een tegenprestatie van een inwoner wordt verwacht. Men werkt in een beschermde omgeving, waarbij, al is het soms heel beperkt, enige loonwaarde ontstaat. En toch vragen we een eigen bijdrage. Voor inwoners is dat niet te volgen: betalen om te werken. Dit geldt uiteraard niet voor situaties waarin om het kort te houden 'bezighouden' centraal staat.

Voor 2/3 van de inwoners met Begeleiding Groep (dagbesteding) geldt dat zij zelfstandig naar de dagbestedingsplek reizen. Daarvoor maken ze kosten. En meedoen met een groep kan ook kosten met zich meebrengen, zoals bijvoorbeeld trakteren tijdens je verjaardag.

8. Financiële gevolgen

Het CAK geeft om privacyredenen aan gemeenten niet per inwoner aan hoe hoog de eigen bijdrage is. Daardoor kunnen we aanpassingen in het eigen bijdragebeleid niet goed doorrekenen. Aan de hand van de CAK-monitor kunnen we duiden wat de gevolgen van aanpassingen zijn. We werken daarbij aan de hand van de inkomensgegevens HbH, omdat een vergelijkbaar overzicht Begeleiding bij het CAK ontbreekt.

Maximaal 200 Harderwijkers krijgen te maken met een lagere eigen bijdrage indien 1 of meer van onder 7.2 en 7.3 bedoelde mogelijkheden worden geëffectueerd (zie verder bijlage CAK). Bij 6.4 gaat het om in beginsel alle inwoners die een eigen bijdrage betalen.

Het uurtarief verlagen betreft 80 inwoners:

100² inwoners met begeleiding minus Begeleiding groep 55 (lager uurtarief dan € 21,-)= 45
100 inwoners HbH minus categorie 1 (uurtarief is al € 21,-) 65 = 35.

Gemiddeld gaat het om 3 uur Begeleiding of HbH per week, dus 156 uur per jaar per inwoner. Bepalen wie nu precies een eigen bijdrage betaalt tegen welk uurtarief is via het CAK niet te achterhalen. En dus weten we ook niet hoe de tariefverlaging zich individueel vertaalt. We schatten dat het gemiddeld € 15,³ per uur effectief zal gaan. De raming is:
80 inwoners x 156 uur per jaar x € 15,- = € 187.200,-.

Het bijdragepercentage van 15% verlagen betreft eveneens 200 Harderwijkers. De raming lijkt eenvoudiger te maken, maar dat valt tegen. We weten niet hoe hoog de bijdrage per inwoner boven het nominale bedrag is, waardoor we niet kunnen doorrekenen wat een verlaging naar 10% betekent. Als we er vanuit gaan dat het gemiddelde belastbaar inkomen € 30.000,- bedraagt (afgeleid van de CAK-tabel), dan is de bijdrage op basis van 15% € 750,- per jaar en daalt dat bij 10% naar circa € 500,- per jaar. De raming is voor lagere inkomsten uit eigen bijdragen:
200 inwoners x € 250,- = € 50.000,-.

Afschaffen van een eigen bijdrage voor Begeleiding Groep betreft 118 inwoners (stand per eind december 2015). In uren uitgedrukt gaat het om 75.489 uur⁴. Het betreft hier ook mensen die alleen het nominale deel betalen; dit nominale deel is al gehalveerd. Op basis van de CAK-monitor betaalt 55% van de inwoners alleen dit nominale deel.

65 inwoners alleen nominaal x nominaal deel gemiddeld € 12,- per periode x 13 perioden =
€ 10.140,-

53 inwoners nominaal plus 15%

53 x € 12,- per periode x 13 perioden = € 8.268,-

53 x € 750,- per jaar (zie onder verlaging 15%) = € 39.750,-

€ 58.158,-

af: correctie door stapeling eigen bijdragen Wmo 20% €-11.632,-

totaal € 46.526,-

Overzicht:

Omschrijving	Bedrag
Uurtarief maximaal € 21,-	€ 187.200,-
Bijdragepercentage 10%	€ 50.000,-
Geen eigen bijdrage begeleiding groep	€ 46.526,-
<i>Totaal</i>	<i>€ 283.726,-</i>

² De hier genoemde getallen zijn herleid uit de CAK-monitor

³ Als we rekening houden met het aantal inwoners dat een eigen bijdrage betaalt, de door het CAK vermelde inkomensklassen, de opgelegde eigen bijdragen, dan zou het om ongeveer € 36,- per uur moeten gaan en bij een maximum van € 21,- per uur is het verschil derhalve € 15,-. Het blijft een schatting.

⁴ Dit is gebaseerd op het aantal gefactureerde en goedgekeurde uren Begeleiding groep in natura.

8.1 Van CAK ontvangen eigen bijdragen

De gemeente Harderwijk heeft over 2015 ontvangen aan eigen bijdragen⁵ van het CAK € 854.020,54. Om te kijken hoe de eigen bijdragen zich ontwikkelen, vergelijken we het eerste kwartaal van zowel 2015 als 2016:

Eerste kwartaal 2015	€ 223.763,10
Eerste kwartaal 2016	€ 173.173,46

De lagere inkomsten zijn beperkt te verklaren. Door het vervallen van het overgangsrecht Wmo voor alle inwoners met Begeleiding vanaf 1 januari 2016 ligt meer voor de hand om aan te nemen dat de inkomsten uit eigen bijdragen zouden stijgen. In 2015 hadden degenen met overgangsrecht nog te maken met een maximum uurloon van € 14,- terwijl dat nu zoals eerder gemeld € 61,- is. Wel speelt een rol dat een aantal zorgaanbieders de eerste maanden 2016 geen door hen geleverde uren heeft doorgegeven aan het CAK. Op zich zou dit tot er toe moeten leiden dat we op ongeveer het zelfde bedrag als in 2015 gaan uitkomen.

Door het ontbreken van naar verwachting hogere uitkomsten uit eigen bijdragen Wmo ontstaat er geen extra 'dekking' om de eigen bijdragen te verlagen.

Voor dit moment gaan we uit van het zelfde beeld als in 2015. Mocht blijken dat de eigen bijdragen Wmo in 2016 toch hoger gaan uitkomen dan in 2015, dan is dat een meevaller.

Volledigheidshalve vermelden we ook hoe de eigen bijdragen er in onze jaarrekening 2015 uitzien:

Begroot	€ 671.231,-
Ontvangen eigen bijdragen	<u>- 843.017,-</u>
Verschil (positief)	€ 170.786,-

Het verschil tussen de CAK-monitor en onze jaarrekening ontstaat doordat het moment waarop ontvangen eigen bijdragen over een jaar worden bijgewerkt verschilt. Bovendien kijkt het CAK wat zij van inwoners ontvangt en wij kijken weer naar wat we van het CAK ontvangen (en dit is later dan het CAK de betalingen van de inwoners ontvangt, waardoor tussen onze rekening en gegevens van CAK-monitor verschillen ontstaan).

9. Advies Sociale Adviesraad

U treft als bijlage c het advies van de Sociale Adviesraad aan. We gaan in op de door de raad ingebrachte adviespunten.

4. Berekening eigen bijdrage

Onder 4. is de systematiek geschetst, zoals die uit de AMvB en de daarbij behorende opzet van het CAK blijkt. In het vervolg kiezen we niet dezelfde systematiek omdat we vanuit aantallen de financiële gevolgen in beeld brengen.

⁵ We houden hier de CAK-monitor aan, omdat anders vergelijking met 2016 niet mogelijk is.

5. Mogelijkheden tot aanpassing van de eigen bijdragen Wmo

De Sociale Adviesraad wijst op het verschil tussen € 14,- per uur en € 61,- per uur. Dit verschil achten ze te groot. Ons voorstel is dan ook om als maximum € 21,- per uur aan te houden.

6. De Wmo-verordening

De Sociale Adviesraad vraagt zich af wat het belang van de burger is om tot het wettelijk maximum eigen bijdragen op te leggen.

Een belangrijk uitgangspunt is de eigen verantwoordelijkheid/kracht. Daar hoort financieel bijdragen naar draagkracht bij. In het verleden heeft de Wmo-raad, voorganger van de Sociale Adviesraad, daarmee ingestemd.

Het belang van de burger is dat de sterkste schouders de meeste lasten dragen. Dat is relevant, omdat het Rijk bij het beschikbaar stellen van het macrobudget Wmo rekening houdt met het kunnen opleggen van eigen bijdragen door gemeenten. Zonder eigen bijdragen zouden we moeten kiezen uit 2 opties: het voorzieningenniveau naar beneden bijstellen en/of een toevoeging doen vanuit de gemeentelijke middelen.

7. De mogelijkheden tot wijziging uitgewerkt

In wiens belang is het dat er bij een lager maximum eigen bijdrage van € 21,- per uur geen marktwerking is, vraagt de Sociale Adviesraad zich af.

Het antwoord ligt in het verlengde van hetgeen in de vorige paragraaf is vermeld. Zonder deze bepaling is er geen financiële rem op vooral de hulp bij het huishouden. Als je eigen bijdrage omgerekend per uur € 15,- per uur is, dan ga je geen gebruik maken van de mogelijkheden die de ledenvereniging Icare of de ZNWV bieden tegen hetzelfde tarief. Je bent bij Icare of ZNWV minder zeker van vervanging en bovendien is het wel zo makkelijk dat de gemeente het regelt.

Een groter beroep op hulp bij het huishouden heeft gevolgen voor de houdbaarheid. We hebben op dit onderdeel vorig jaar geen positief resultaat geboekt en dat komt dan nog verder onder druk te staan.

De Sociale Adviesraad stelt voor om het bijdragepercentage wel te verlagen naar 10%.

Een substantieel deel van de inwoners dat een eigen bijdrage betaalt, heeft geen voordeel bij het verlagen van het bijdragepercentage, omdat hun inkomen daarvoor in feite te laag is. Degenen die er wel baat bij zouden hebben, zijn de mensen met een middeninkomen. Uit diverse publicaties blijkt dat deze inkomensgroep het moeilijk heeft. Dat is maar voor een deel terug te voeren op de eigen bijdrage Wmo. Verhoging van de bijdrage ziektekosten, afschaffing Wtcg e.d. hebben een veel grotere impact. Door het maximumtarief op € 21,- te stellen, zullen voor inwoners met Begeleiding hun eigen bijdrage Wmo zien dalen. Alleen gewijzigd rijksbeleid kan inwoners met een middeninkomen vooruit helpen in de zin dat dit "behoorlijk wat geld oplevert".

Op dit moment zien we het aantal aanvragen Wmo aanzienlijk stijgen. Er wordt gewerkt aan een analyse om onder andere de financiële gevolgen daarvan zichtbaar te maken. Mochten de uitgaven maatwerkvoorzieningen niet substantieel oplopen én hebben we beter beeld van de via het CAK ontvangen eigen bijdrage (begin 2017), dan kunnen we nagaan of het alsnog mogelijk is begin 2017 het bijdragepercentage op 10% te brengen.

8. Financiële gevolgen

De Sociale Adviesraad acht het niet verstandig om op basis van vage gegevens conclusies te trekken. En ook hier vragen ze zich af wat het belang van de burger is.

De Sociale Adviesraad heeft gelijk dat het om ramingen gaat. Het CAK geeft in haar monitor weinig gegevens als het gaat om Begeleiding. Voor hulp bij het huishouden is de monitor verder ingericht, maar ook daar is de beschikbare informatie niet op het niveau om een betrouwbare doorrekening te kunnen maken van de financiële gevolgen van de voorstellen tot aanpassing van de eigen bijdragen. Het blijven dus ramingen en zeker niet meer dan dat. Het belang van de burger – in abstracte zin – is hiervoor al geschetst. De raad gaat uit van budgettaire neutraliteit en bij te lage ontvangsten uit eigen bijdragen komt aanpassing van het voorzieningenniveau maatwerkvoorzieningen in beeld.

De Sociale Adviesraad vraagt of bij een meevaller in de door de gemeenten ontvangen eigen bijdragen een verdere verlaging van de op te leggen eigen bijdrage volgt. Wij hebben hiervoor al aangegeven dat begin 2017 daar naar gekeken gaat worden, echter wel in de context dat het aantal aanvragen stijgt.

9. Voorstel

Meer tegemoet komen aan het belang van de inwoners, is het advies van de Sociale Adviesraad. Behoudens het verlagen van het bijdragepercentage van 15% naar 10% geeft men niet aan hoe men dat vertaald wil zien.

Algemeen advies

De Sociale Adviesraad geeft over deze notitie aan dat er sprake is van een zeker ontmoedigingsbeleid voor inwoners.

Dit wekt enige bevreemding daar het voorstel juist is om de hoogte van de eigen bijdragen te verlagen en zelfs bij Begeleiding Groep (dagbesteding) niet langer op te leggen. De door de gemeente ontvangen eigen bijdrage daalt van € 854.000,- naar € 620.000,- (een daling met 28%). En deze gemeente heeft het nominale deel van de eigen bijdrage sinds vorig jaar al gehalveerd.

Voorts stelt de Sociale Adviesraad voor om duidelijk te communiceren wanneer inwoners beter zelf een oplossing gezien de hoogte van de eigen bijdrage kan realiseren.

Dat gebeurt al. Probleem is in een aantal gevallen wel dat mensen het verzamelinkomen niet weten tijdens het gesprek over hun melding Wmo of dit niet willen vermelden. In de gevallen dat het wel mogelijk is zal in het Plan naar voren komen hoe inwoners een antwoord kunnen krijgen/invulling kunnen geven aan hun ondersteuningsvraag.

10. Voorstel

We stellen voor om:

- de huidige korting op het nominale deel van de eigen bijdrage te continueren;
- het uurtarief voor alle Wmo-maatwerkvoorzieningen te bepalen op € 21,-;
- het bijdragepercentage te blijven vaststellen op 15 %, daar dit relatief weinig bijdraagt en eerst een analyse door gestegen vraag nodig is;

- voor alle⁶ maatwerkvoorzieningen Wmo, met uitzondering van Begeleiding groep, een eigen bijdrage blijven vragen.

Met ingang van 1 oktober 2016.

De inkomsten uit eigen bijdragen dalen met € 233.726,- op jaarbasis. Op basis van gegevens eigen bijdragen 2015

- de inkomsten volgens CAK-monitor waren € 66.500,- hoger dan begroot;
- een bedrag van € 183.726,- door begrotingswijziging binnen maatwerkvoorzieningen Wmo realiseren.

De verordening Wmo behoeft geen aanpassing. Het besluit Wmo, waarin de eigen bijdragen zijn uitgewerkt, wel.

⁶ Voor rolstoelen is wettelijk bepaald dat er geen eigen bijdrage mag worden gevraagd.

Bijlagen

a. Enkele voorbeelden van de berekening van een eigen bijdrage Wmo.

Alleenstaande onder pensioengerechtigde leeftijd met laag inkomen

Nominale bijdrage € 19,40 x 50%	€ 9,70
belastbaar inkomen € 22.486 minus norminkomen € 22.486 = 0 x 15% =	<u>0</u>
Totaal eigen bijdrage per 4 weken	€ 9,70

Gehuwde onder pensioengerechtigde leeftijd met redelijk inkomen

Nominale bijdrage € 27,80 x 50%	€ 13,90
belastbaar inkomen € 35.000 minus norminkomen € 28.177=	
€ 6.823,- x 15% = € 1.023,45 : 13 perioden =	<u>€ 78,73</u>
Totaal eigen bijdrage per 4 weken	€ 92,63

Stel dat men per 4 weken 12 uur Begeleiding groep van € 11,40 per uur heeft, dan betaalt men een groot deel van de kosten zelf.

Gehuwde onder pensioengerechtigde leeftijd met hoog inkomen

Nominale bijdrage € 27,80 x 50%	€ 13,90
belastbaar inkomen € 75.000 minus norminkomen € 28.177=	
€ 46.823,- x 15% = € 7.023,45 : 13 perioden =	<u>€ 540,27</u>
Totaal eigen bijdrage per 4 weken	€ 554,17

Stel dat men per 4 weken 12 uur Begeleiding Individueel gedrag van € 45,- per uur heeft, dan betaalt men de kosten zelf.

Op zich is dat natuurlijk het probleem niet. Het netto-inkomen is circa € 3.800,- per maand. De vaste lasten bedragen € 1.845,- (Nibud gecorrigeerd ivm hypotheek), huishoudelijke uitgaven € 500,- , reserveringen € 300,- en de eigen bijdrage Wmo € 554,-. Als daar nog een lening of alimentatie vanaf moet dan ontstaan er betalingsproblemen. Bovendien zit in het Nibud-bedrag voor vaste lasten maar € 36,- per maand voor vervoer, zodat bij een eigen auto (nodig voor woon/werkverkeer) de lasten met al gauw met € 300,- stijgen.

b. CAK: AANTAL KLANTEN EN ZORGUREN HBH PER INKOMENSCATEGORIE IN 2016

Inkomenscategorie	Klanten
tot € 5.000	1
€ 5.000-10.000	6
€ 10.000-12.500	10
€ 12.500-15.000	85
€ 15.000-16.000	31
€ 16.000-17.500	46
€ 17.500-20.000	69
€ 20.000-22.500	52
€ 22.500-25.000	36
€ 25.000-30.000	42
€ 30.000-35.000	32
€ 35.000-40.000	18
€ 40.000-45.000	9
€ 45.000-50.000	5
vanaf € 50.000	14
Inkomen onbekend (wordt opgevraagd)	-
negatief	-
Totaal	456

Voor het gemarkeerde deel geldt dat aanpassingen in de eigen bijdragen, in tegenstelling tot de verlaging van het nominale deel van de eigen bijdrage, voor deze groep effecten heeft. Totaal 156 personen Hulp bij Huishouden.

Bij Begeleiding gaat het om circa 460 personen. Van hen heeft een substantieel deel een laag inkomen (Wajong e.d.) en houden we een gelijk aandeel laag inkomen als bij Hulp bij Huishouden. Voor Hulp bij Huishouden samen gaan we er vanuit dat het om maximaal 300 inwoners gaat.

Wat we niet weten is hoeveel inwoners bij het CAK door cumulatie van eigen bijdragen

- niet voor zowel HbH als begeleiding de volledige/separate eigen bijdrage betaalt
- respectievelijk meerdere maatwerkvoorzieningen heeft en een eigen bijdrage betaalt tot het maximum op basis van diens verzamelinkomen.

Op basis van bestandsgegevens van begin 2015 weten we dat er ongeveer 1/3 deel te maken heeft

met cumulatie. En dat leidt er toe dat we rekenen met 200^7 mensen als we eigen bijdragen zouden gaan verlagen.

⁷ Dit is dus $2/3$ van 300.

c. Advies van de Sociale Adviesraad Harderwijk, 18 juli 2016

Algemeen

De Sociale Adviesraad Harderwijk ondersteunt de gedachte om de tarieven van de eigen bijdrage wmo aan te passen, vooral omdat dit gebaseerd is op de ervaringen uit de praktijk. Wel willen wij benadrukken deze aanpassing van de tarieven te doen in het belang van de inwoners.

4. Berekening van de eigen bijdrage.

In dit stuk wordt een berekening gegeven waarbij het resultaat wordt weergegeven in aantal uren per vier weken. Verderop in deze nota wordt het resultaat uitgedrukt in een bedrag per uur. Dit bemoeilijkt het lezen van het stuk. Wij adviseren om het resultaat van de berekeningen uit te drukken in dezelfde eenheid. Dit biedt meer duidelijkheid.

5. Mogelijkheden tot aanpassing van de eigen bijdragen WMO.

De hoogte van de eigen bijdrage varieert tussen de € 14,- en € 61,- per uur. In onze optiek zijn deze verschillen te groot en niet realistisch. In veel gevallen zal de eigen bijdrage al hoger zijn dan het uurtarief van een begeleider.

6. De WMO-verordening

De gemeente legt eigen bijdragen op tot het wettelijk maximum. Wat is het belang van de inwoner?

6.1. De eigen bijdrage komt ook tot uiting in het naar vermogen financieel bijdragen aan de kosten van de WMO-voorzieningen; in onze optiek moet het dan wel gaan om reële bedragen en niet zoals nu is aangegeven in de nota.

7. De mogelijkheden tot wijziging uitgewerkt.

7.1. Nominale bedrag verder verlagen. Hier is weer sprake van 4 weken. Is deze bijdrage ongeacht het aantal uren?

7.2. Uurtarief verlagen. Door de eigen bijdrage voor alle relevante maatwerkvoorzieningen op € 21,- te bepalen, ontstaan er geen marktwerkingsproblemen. In wiens belang is dit? Het lijkt erop dat de gemeente hier wel beter van wordt en niet de individuele inwoner. Ook bij dit tarief bestaat een grote kans dat het 'zwart werken' aantrekkelijk is.

7.3. Bijdragepercentage verlagen.

Bijdragepercentage van 15% verlagen naar 10% lijkt een goede zaak. Voor de individuele inwoner kan dit op jaarbasis behoorlijk wat geld 'opleveren'. In steeds meer gevallen telt elke euro.

8. Financiële gevolgen.

Hier worden berekeningen gemaakt op basis van onbekende (vage) gegevens. Het lijkt ons niet verstandig om op basis van deze berekeningen conclusies te trekken. Ook hier geldt wat is het belang van de inwoners?

8.1 Van CAK ontvangen eigen bijdragen. Hier wordt aangegeven (pag. 7. derde alinea) dat er wordt uitgegaan van hetzelfde beeld als in 2015. Mocht blijken dat de eigen bijdragen WMO in 2016 toch hoger gaan uitkomen dan in 2015, dan is dat een meevaller. Is dit ook een meevaller voor de inwoner? Krijgen die een deel van de eigen bijdrage terug als de gemeente extra middelen binnenkrijgt?

9. Voorstel

Uit onze bovengenoemde aanvullingen en opmerkingen blijkt dat wij op een aantal punten van dit voorstel een andere zienswijze hebben. In onze optiek kan er meer tegemoet gekomen worden aan het belang van de inwoners.

Tot slot een algemeen advies:

Als Sociale Adviesraad Harderwijk hebben wij de indruk dat de 'aanpassing hoogte eigen bijdrage WMO' een zeker ontmoedigingsbeleid is voor de inwoners die noodgedwongen een beroep moeten doen op de WMO.

Wij adviseren dan ook om als gemeente duidelijk naar de inwoners te communiceren wanneer het wel en wanneer het niet zinvol is een beroep te doen op de gemeente. Een eigen bijdrage van € 21,- is nog steeds een hoog bedrag en zal niet altijd op te brengen zijn.

De gemeente moet duidelijk maken bij welk bedrag aan eigen bijdrage het niet meer voordeliger is om de aanvragen via de WMO te laten lopen maar direct via de verschillende aanbieders.

In het kader van het vergroten van de eigen verantwoordelijkheid van de inwoners kan de gemeente op een positieve manier inwoners stimuleren om vroegtijdig actie te ondernemen voor het moment waarop men 'zorgafhankelijk' kan worden. De gemeente kan in een brief suggesties aandragen om naast de gemeente ook andere wegen te zoeken voor een zo groot mogelijke onbezorgde toekomst, ook op het gebied van zorg- en ondersteuning. De gemeente kan op een objectieve wijze de inwoners ondersteunen bij het maken van een keuze.

Namens de Sociale Adviesraad Harderwijk,

Janny Heun,

voorzitter.

d. Bekendmaking en ter visie legging

Burgemeester en wethouders zijn van plan om de eigen bijdragen Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) te verlagen.

Hoe ziet een eigen bijdrage er uit?

Iedereen met een Wmo-maatwerkvoorziening betaalt het zogenoemde nominale deel aan eigen bijdrage. Dit deel geldt ook voor mensen met een laag inkomen. De staatssecretaris van VWS heeft de hoogte hiervan vastgesteld. Bijvoorbeeld een ongehuwde onder de pensioengerechtigde leeftijd met een inkomen tot maximaal € 22.486,- (= grensbedrag) betaalt € 19,40. Al eerder, eind 2014, is besloten dit bedrag te halveren.

Ligt het inkomen boven de grens van het nominale deel dan betaalt men 15% van het verschil tussen het verzamelinkomen en het grensbedrag.

<i>Schema</i> Omschrijving	Bedrag
Nominaal deel	€ ...
Verzamelinkomen -/- grensbedrag = € ... X 15% = € ... : 13 perioden =	€ ...
Totaal te betalen per 4 weken	€ sss

Een inwoner betaalt nooit meer dan de kosten van de Wmo-voorziening. Bij Begeleiding en Hulp bij het Huishouden kijken we dan naar de uurtarieven voor de dienstverlening.

Het voorstel

Het college wil vanaf 1 oktober 2016:

- geen eigen bijdrage meer vragen aan inwoners die Begeleiding Groep via de Wmo krijgen. Begeleiding Groep noemen we ook wel dagbesteding;
- het uurtarief voor eigen bijdrage op maximaal € 21,- brengen. Dat kan nu nog oplopen tot maximaal € 60,- per uur.

Een mogelijkheid is ook nog om het bijdragepercentage van 15% (zie hiervoor in het schema) te verlagen. De Sociale Adviesraad Harderwijk heeft dit bepleit. Zodra begin volgend jaar duidelijk is hoe hoog het bedrag aan eigen bijdragen is dat de gemeente van het CAK heeft ontvangen, zal het college bekijken of dit financieel haalbaar is.

Voorbeeld maximaal uurtarief 21,-:

Een inwoner krijgt Begeleiding Wmo, waarvoor de gemeente € 45,- per uur betaalt. Het gaat om 10 uur per 4 weken, zodat de betaling aan de zorgaanbieder is € 450,-.

Omschrijving	Bedrag
Nominaal deel	€ 9,70
Verzamelinkomen € 70.000,- -/- grensbedrag € 22.486,- = € 47.514,- X 15% = € 7.127,- : 13 perioden =	€ 594,-
Totaal eigen bijdrage per 4 weken	€ 603,70

Tot 1 oktober 2016 betaalt men per 4 weken de kosten van € 450,-.

Vanaf 1 oktober 2016 is dat maximaal 10 uur per 4 weken x € 21,- = € 210,-.

Ter visie

Het concept Besluit maatschappelijke ondersteuning gemeente Harderwijk 2017 ligt vanaf vandaag gedurende 4 weken tijdens de openingstijden ter visie in het Stadhuis Harderwijk. Inspraakreacties zullen bij het definitieve besluit worden betrokken.

Nadere informatie kunt u krijgen van de heer G. van Manen, telefoon 0341411911.